

22. 6. 2012

Veďte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Prokura v novém občanském zákoníku

Prokura, coby institut sloužící k zastoupení podnikatele, je v novém občanském zákoníku (zák. č. [89/2012](#) Sb., dále jen „NOZ“), který nabude účinnosti ke dni 1. ledna 2014, upravena obecně a jednotně v jeho obecné části, hlavě III., v rámci úpravy smluvního zastoupení (§§ 450 a násl. NOZ). Jedná se tak o zvláštní ustanovení o plné moci.

▣ ▣ ▣ HOLEC, ZUSKA
& PARTNEŘI

ADVOKÁTI | ATTORNEYS | RECHTSANWÄLTE

Úprava prokury do značné míry vychází z odpovídající úpravy v obchodním zákoníku (ust. § 14 zák. č. [513/1991](#) Sb., v aktuálním znění, dále jen „ObchZ“), přičemž je v některých ohledech zpřesněna a pozměněna.

Prokuru může udělit pouze podnikatel zapsaný v obchodním rejstříku. Prokura vzniká udělením – tedy v praxi příslušnou dohodou o jejím udělení – , nikoliv až zápisem do obchodního rejstříku; díky výslovné úpravě první věty § 450 odst. 1 NOZ tak dochází k odstranění dřívějších právně-teoretických sporů o tom, zda je zápis prokury do obchodního rejstříku zápisem konstitutivním[1], či deklaratorním[2]. Nadále bude zápis prokury do obchodního rejstříku zápisem toliko deklaratorním. Dobrá víra třetích osob od okamžiku udělení prokury až po její zápis do obchodního rejstříku je chráněna ustanovením § 444 NOZ[3]. NOZ, stejně jako ObchZ, výslovně neupravuje požadavek písemné formy pro udělení prokury – vzhledem k subsidiárnímu užití obecných ustanovení o plných mocích, která se budou aplikovat i na prokuru[4], je dostatečný předpis písemné formy pro plnou moc[5].

Podobně jako úprava v ObchZ i úprava NOZ stanoví, že prokurista je podnikatelem zmocněn k jednání ve všech záležitostech, ke kterým běžně dochází při provozu obchodního závodu (v dikci ObchZ namísto obchodního závodu „podnik“) a k nimž se jinak vyžaduje zvláštní plná moc; novinkou však je, že prokuru lze udělit i pro určitou pobočku (příp. pro určitý závod, má-li jich podnikatel více), což dle stávající úpravy ObchZ umožněno není – zde se udělení prokury musí týkat podniku jako celku, aniž by je šlo omezit pouze na určitou organizační složku. Úprava prokury dle NOZ nezahrnuje, stejně jako její úprava v ObchZ, oprávnění ke zcizování a zatěžování nemovitostí, které však lze do udělení prokury výslovně uvést.

NOZ dále stanoví, že při udělení prokury musí být výslovně uvedeno, že se jedná o prokuru a že v případech, kdy je prokura udělována jen pro některou pobočku nebo pro některý z obchodních závodů podnikatele, je tyto nutné výslovně označit (srov. § 450 odst. 2 NOZ).

Zakázáno je „vyprázdnění“ prokury, tj. situace, kdy by prokurista přenesl prokuru na někoho jiného či kdy by sám udělil další prokuru (srov. § 451 NOZ). Prokuristovi nicméně nic nebrání v tom, aby jinému udělil jiné zmocnění. Požadavek osobního výkonu funkce prokuristy pak úzce souvisí s jeho

povinností vykonávat funkci s péčí řádného hospodáře (srov. § 454 NOZ), která vyjadřuje prokuristovo postavení u podnikatele; uvedené ustanovení § 454 NOZ je však ustanovením dispozitivním[6], a lze tak mezi stranami sjednat i jiné měřítko jednání prokuristy. Je výslovně zakázáno udělit prokuru právnické osobě (srov. § 452 odst. 1 NOZ).

Stejně jako ObchZ i NOZ stanoví pravidlo, že je-li prokura udělena více osobám, zastupuje každá z nich podnikatele samostatně, nicméně při udělení prokury lze určit něco jiného (srov. § 452 odst. 2 NOZ). Podobně je zachována stávající úprava, pokud se týče omezení prokury vnitřními pokyny - tyto nemají účinky vůči třetím osobám, a to ani když byly zveřejněny (srov. § 453 NOZ). NOZ rovněž obsahuje instruktivní ustanovení týkající se způsobu podepisování prokuristy (§ 455 NOZ).

Pokud jde o zánik prokury, je v rámci speciálních ustanovení o prokuře upraven pouze její zánik převodem nebo pachtem obchodního závodu nebo pobočky, pro které byla udělena (srov. § 456 věta první NOZ). Vedle tohoto pravidla však je nutno vzít v potaz ještě obecnou úpravu smluvního zastoupení, která se bude aplikovat i na prokuru, a tak prokura zaniká obecně odvoláním prokuristy podnikatelem, vypovězením ze strany prokuristy, příslušnou dohodou mezi prokuristou a podnikatelem, zánikem podnikatele-právnické osoby či smrtí prokuristy; smrtí podnikatele prokura nezaniká, ledaže bylo ujednáno něco jiného (srov. § 456 věta druhá NOZ). Z § 1 odst. 2 NOZ však vyplývá, že při respektování zákonných zákazů (srov. např. ust. § 442 NOZ ohledně vzdání se práva odvolat zmocnění) lze i v případech zániku prokury ujednat něco jiného[7].

Mgr. Michaela Hájková,
advokátní koncipientka

[HOLEC, ZUSKA & Partneři advokáti](#)

Palác Anděl
Radlická 1c/3185
150 00 Praha 5

Tel.: +420 296 325 235
Fax: +420 296 325 240
e-mail: recepce@holec-advokati.cz

[1] Pokorná, J.; Kovařík, Z.; Čáp, Z. a kol.: Obchodní zákoník. Komentář. I.díl, Praha : Wolters Kluwer ČR, a.s., ISBN 978-80-7357-491-8

[2] Pelikánová, I. a kolektiv: Obchodní právo, 1. Díl, 2. Přepřacované vydání, Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2010, str. 420

[3] Srov. § 444 NOZ:

„(1) Kdo vlastní vinou vyvolá u třetí osoby domněnku, že zmocnil někoho jiného k právnímu jednání,

nemůže se dovolat nedostatku zmocnění, byla-li třetí osoba v dobré víře a mohla-li rozumně předpokládat, že zmocnění bylo uděleno.

(2) Dal-li zmocnitel jiné osobě najevo, že zmocněnce zmocnil k určitým právním jednáním, může se vůči ní dovolat, že zmocnění později zaniklo, jen pokud jí to před zmocněncovým jednáním oznámil, nebo pokud tato osoba při zmocněncově jednání o zániku věděla.“

[4] Srov. důvodovou zprávu k NOZ, II. zvláštní část, k § 443 až 449

[5] Písemná forma udělení plné moci se nevyžaduje v případě, že se zastoupení týká jen určitého právního jednání, srov. § 441 odst. 2 NOZ, věta druhá a contrario.

[6] Srov. důvodovou zprávu k NOZ, II. zvláštní část, k § 443 až 449

[7] Srov. důvodovou zprávu k NOZ, II. zvláštní část, k § 443 až 449

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů , judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí](#)
- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)